De Rekenkamer neemt een onafhankelijke positie in binnen de gemeente Nijmegen.

Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
BM60
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Jelly Smink
j.smink@nijmegen.nl
T 024 – 329 23 38

Ons kenmerk
BM60/02/E23.000309

Gemeenteraad Nijmegen

In afschrift: fracties, college

Datum 8 maart 2023
Betreft Jaarverslag 2022 Rekenkamer

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u ter informatie het jaarverslag 2022 van de Rekenkamer. We leggen hierin verantwoording af over de door ons uitgevoerde activiteiten in 2022. Zoals gebruikelijk zullen wij het jaarverslag bespreken met de auditcommissie.

Wanneer u vragen heeft naar aanleiding van deze brief, dan kunt u contact opnemen met mevrouw J. Smink (secretaris van de Rekenkamer) via j.smink@nijmegen.nl of 024 – 329 23 38.

Met vriendelijke groet,

G. Backus
Voorzitter Rekenkamer Nijmegen

J. Smink
Secretaris Rekenkamer Nijmegen

Rekenkamer Nijmegen
De Rekenkamer neemt een onafhankelijke positie
in binnen de gemeente Nijmegen

Nijmegen

Jaarverslag 2022

Maart **2023**

COLOFON

De Rekenkamer heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Haar doel is de gemeenteraad een extra handvat te bieden zijn kaderstellende en controlerende taak uit te voeren. Daartoe voert zij onderzoek uit op het gebied van:

- Doeltreffendheid
  Bij dit type onderzoek wordt nagegaan of de gewenste resultaten daadwerkelijk worden bereikt.
- Doelmatigheid
  Bij dergelijk onderzoek gaan we na of de gewenste resultaten worden bereikt met zo weinig mogelijk middelen (personeel, geld).
- Rechtmatigheid
  Bij onderzoek op dit terrein staat de vraag centraal of de uitvoering plaatsvindt volgens geldende wetten en regels.

Een nadrukkelijk doel van onderzoek door de Rekenkamer is daarvan te kunnen leren voor de toekomst.

De wijze waarop de Rekenkamer haar onderzoeken (en overige werkzaamheden) uitvoert is vastgelegd in de Notitie Werkwijze.

SAMENSTELLING

De heer G. (Gé) Backus (voorzitter)
Mevrouw C. (Corine) Baarda (lid)
De heer E. (Emiel) Broere (lid)

De Rekenkamer wordt ambtelijk ondersteund door mevrouw J. Smink (secretaris / onderzoeker).

CONTACT:

Post:	Postbus 9105
	6500 HG NIJMEGEN
Telefoon:	024 – 329 2338
E-mail:	rekenkamer@nijmegen.nl
Website:	www.nijmegen.nl
Twitter:	@rekenkamer024

INHOUDSOPGAVE JAARVERSLAG 2022

1.	Inleiding	3
2.	Samenstelling 2022	3
3.	Onderzoeken 2022	3
4.	Overige activiteiten 2022	8
5.	Financiën 2022	13

De digitale versie van het Jaarverslag 2022 is te vinden via www.nijmegen.nl/rekenkamer

1. INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag 2022 van de Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen (verder: de Rekenkamer). Achtereenvolgens gaan wij in op:

1. de samenstelling van de Rekenkamer in 2022;
2. de onderzoeken opgepakt in 2022;
3. de overige uitgevoerde activiteiten in 2022;
4. de financiën in 2022.

2. SAMENSTELLING 2022

De gemeenteraad heeft bepaald dat de Rekenkamer bestaat uit drie externe leden, waaronder de voorzitter. Lid van de Rekenkamer waren in 2022:

- De heer G. (Gé) Backus (voorzitter);
- Mevrouw C. (Corine) Baarda;
- Mevrouw B. (Berdiny) Cornielje.

3. ONDERZOEKEN 2022

In 2022 hebben wij gewerkt aan de volgende onderzoeken:

- Informatiebeveiliging en privacybescherming, samen met de rekenkamer(commissie)s van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen en Wijchen[1]. Het rapport naar aanleiding van dit regionale onderzoek is op 1 juli 2022 aan de gemeenteraden aangeboden.
- Uitvoering van de Wob, met een vooruitblik op de uitvoering van de Woo[2]. De brief naar aanleiding van dit onderzoek is op 27 september 2022 aan de gemeenteraad aangeboden.

In het vervolg van dit hoofdstuk geven wij een korte toelichting op deze onderzoeken.

Regionaal onderzoek Informatiebeveiliging en privacybescherming

Gemeenten doen op grote schaal aan gegevensverwerking en zij verzamelen, beheren en verwerken daarbij niet zelden gevoelige persoonsgegevens. Die verwerking vindt plaats in steeds complexere structuren van (keten-)samenwerking en uitbesteding. Zij moeten daarbij in toenemende mate letten op de informatiebeveiliging en privacybescherming. Wet- en regelgeving en bestuurlijke afspraken dwingen gemeenten om hun informatiebeveiliging serieus te nemen. Doordat de (persoons)gegevens en informatieprocessen steeds meer gedigitaliseerd zijn, worden gemeenten ook kwetsbaarder voor cybercriminaliteit, of die nu bedoeld is om bepaalde gegevens te verkrijgen of als afpersingsmiddel. Gemeenten dienen zich daartegen te wapenen, maar slagen daar niet altijd goed in. De uitdagingen waarmee gemeenten worden geconfronteerd vormden de

[1] De andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen (Druten, Heumen en Mook en Middelaar) kenden in de periode dat het onderzoek uitgevoerd werd geen (functionerende) rekenkamer.

[2] Wob: Wet openbaarheid van bestuur, Woo: Wet open overheid.

aanleiding voor de rekenkamer(commissie)s in de regio Rijk van Nijmegen om de stand van zaken van de informatiebeveiliging en privacybescherming in hun gemeentelijke organisatie te onderzoeken.

Doel- en vraagstelling van het onderzoek

De rekenkamers wilden met dit onderzoek allereerst de gemeenteraden ondersteunen. De gemeenteraad en individuele raadsleden staan op vrij grote afstand van de dagelijkse zorg voor informatiebeveiliging en privacybescherming in de gemeente. Die zorg is de verantwoordelijkheid van het college van B&W. Maar als kadersteller en controleur van het college is de gemeenteraad wel degelijk verantwoordelijk, samen met het college, voor een goede en stabiele dienstverlening aan burgers en bedrijven, voor goed en stabiel bestuur van de gemeente en voor bescherming van de gegevens van burgers. De gemeenteraad moet controleren of de gemeente hierin geen steken laat vallen. Behalve op de vraag wat de colleges aan informatiebeveiliging en privacybescherming doen, richt het onderzoek zich daarom ook welbewust op de gemeenteraden. Die moeten hun kaderstellende en controlerende taak goed (kunnen) vervullen.

De doelstelling van het onderzoek was daarom tweeledig:

1. Voor de gemeenteraden inzichtelijk maken hoe de informatiebeveiliging en privacybescherming door hun eigen gemeente ervoor staat, en hoe het college daaraan werkt.
2. De gemeenteraden ondersteunen bij de kaderstelling en controle op dit vlak. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is de manier waarop het college de raad informeert.

Dat leidde tot de volgende dubbele vraagstelling:

1. Is de informatiebeveiliging en privacybescherming van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Nijmegen en Wijchen voldoende op orde, is er voldoende zicht op de risico's en werken de gemeenten op effectieve en efficiënte wijze aan verbetering van de onderdelen die niet voldoende op orde zijn?
2. Hoe kunnen de gemeenteraden de komende jaren hun kaderstellende en controlerende taak op deze thema's goed vervullen?

Belangrijkste uitkomsten van het onderzoek

De rekenkamers hebben in het onderzoek vastgesteld dat de gemeenten en iRvN hard werken aan informatiebeveiliging en privacybescherming, maar ook dat er nog veel moet gebeuren om van voldoende beheersing te kunnen spreken. Dat betekent dat de gemeenten kwetsbaar zijn. Ze lopen niet alleen het risico dat veel extra inspanningen en geld nodig zijn als er problemen ontstaan, maar ook dat de dienstverlening aan inwoners en bedrijven wordt gehinderd of zelfs onderbroken, en dat de belangen van inwoners en ondernemers worden geschaad. Wanneer dergelijke risico's zich daadwerkelijk voordoen, kunnen deze weer leiden tot het dalen van het vertrouwen in de overheid en tot bestuurlijke of reputatieschade.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van het onderzoek hebben de rekenkamers concrete aanbevelingen geformuleerd voor versterking van informatiebeveiliging en privacybescherming. In de kern zijn alle

aanbevelingen erop gericht de huidige inspanningen te versterken door hier meer systematisch en cyclisch aan te werken. Specifiek voor de raad zijn de aanbevelingen kort samengevat: stel bewust de beleidskaders en doelen vast, bewaak dat het college die oppakt, laat je hierover goed en gericht informeren, stel vragen waar nodig, en zoek daarbij zoveel mogelijk samenwerking met de andere raden in de regio.
De uitvoering van de aanbevelingen zullen een forse inspanning van de colleges van B&W vergen. In de ogen van de rekenkamers moeten echter alle aanbevelingen - in samenhang - worden opgepakt. Het is aan de raden en colleges af te spreken in welke volgorde en met welk tijdpad aan de slag wordt gegaan.
In het rapport worden de aanbevelingen nader onderbouwd en toegelicht; hierna zijn ze op een rijtje gezet.

De rekenkamers hebben de gemeenteraden aanbevolen hun college het volgende op te dragen:

1. Zorg voor heldere afspraken tussen de gemeenten en iRvN[3] over informatiebeveiliging;
2. Overweeg om het pad in te slaan van gezamenlijk informatiebeveiligingsbeleid in de regio;
3. Verhelder het beleid voor informatiebeveiliging en privacybescherming;
4. Werk zo snel mogelijk de belangrijkste ontbrekende onderdelen van het beleid uit;
5. Voer zo snel mogelijk een organisatiebrede risicoanalyse uit;
6. Maak risicomanagement tot een continu proces;
7. Stel voldoende (financiële) middelen beschikbaar;
8. Geef de CISO[4] en FG[5] de beschikking over een eigen budget;
9. Leg vast hoe je gaat toetsen en rapporteren;
10. Ga KPI's[6] gebruiken;
11. Zet volop en systematisch in op bewustwording;
12. Besteed meer bestuurlijke aandacht aan informatiebeveiliging en privacybescherming *in de gemeente;*
13. Besteed meer bestuurlijke aandacht aan informatiebeveiliging en privacybescherming *in de regio;*

De rekenkamers bevelen de gemeenteraden aan zelf te zorgen voor de volgende zaken:

14. Stel het beleid voor informatiebeveiliging en privacybescherming vast;
15. Laat je informeren en ondersteunen;
16. Richt je controlerende rol beter in;
17. Overweeg de opdracht aan de accountant voor een IT-audit te continueren;
18. Overweeg een regionale aanpak.

[3] iRvN: ICT Rijk van Nijmegen.
[4] CISO: Chief Information Security Officer.
[5] FG: Functionaris Gegevensbescherming.
[6] KPI: Kritieke Prestatie Indicator.

Raadsbehandeling

Het rapport is toegelicht in een bijeenkomst op 13 september 2022 waarvoor alle raadsleden van de gemeenten in het Rijk van Nijmegen waren uitgenodigd[7]. Het rapport wordt door de gemeenteraad van Nijmegen behandelt in de cyclus van de Politieke Avond van februari 2023[8]. De auditcommissie heeft daartoe een initiatiefraadsvoorstel bij het rapport opgesteld. De gemeenteraden van Berg en Dal, Beuningen en Wijchen hebben het rapport behandeld in het vierde kwartaal van 2022[9] en daarbij alle aanbevelingen overgenomen.

Onderzoek uitvoering Wob, vooruitblik uitvoering Woo

De Rekenkamer Nijmegen heeft meegedaan aan het NVRR DoeMee-onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR) naar de uitvoering van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het idee achter NVRR DoeMee-onderzoeken is om met een aantal rekenkamers gelijktijdig en op dezelfde wijze onderzoek te doen naar een bepaald onderwerp. In totaal hebben rekenkamer(commissie)s van 83 gemeenten (waaronder Nijmegen), acht provincies en twee waterschappen deelgenomen aan dit NVRR DoeMee-onderzoek.
Nadat de bevindingen uit het NVRR DoeMee-onderzoek waren opgeleverd, heeft de Rekenkamer aanvullend onderzoek gedaan. De Nijmeegse data zijn geanalyseerd en vergeleken met de data van de andere deelnemende gemeenten, in het bijzonder de andere deelnemende 100.000+ gemeenten. Daarnaast is de Rekenkamer aanvullend nagegaan of en hoe de gemeente Nijmegen zich voorbereidt (of voorbereid heeft) op de implementatie van de Woo.

Doel- en vraagstelling

De hoofdvraag van het NVRR DoeMee-onderzoek naar de uitvoering van de Wob was:
Hoe geven de deelnemende decentrale overheden vorm aan de afhandeling van Wob-verzoeken, in hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd, hoe is de actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich dat tot de eisen die de Wet open overheid (Woo) straks[10] gaat stellen?

---

[7] De toelichting kan bekeken worden via de link in het iBabs-overzicht voor dit onderzoek: https://nijmegen.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/a6a6bae0-aab0-4438-997a-3db80b702a26

[8] Gespreksronde 15 februari 2023 en Besluitronde 8 maart 2023.

[9] De behandeling van het rapport door de raden van de regiogemeenten was op:

- Berg en Dal: 15 december 2022, zie: https://raad.bergendal.nl/Agenda/Index/75556929-7734-4af9-801f-e3f9c6fcc597 (agendapunt 6d)
- Beuningen: 11 oktober 2022, zie: https://beuningen.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/5789cbbc-c5b5-4da0-8958-7e557022e04e
- Wijchen: 20 oktober 2022, zie: https://wijchen.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/67d2f060-5be9-4823-84b7-3a5e53fcd37a#87ced86f-9e90-4be2-9445-c1835b049e99 (agendapunt 9.b)

[10] Bij de start van het onderzoek in de zomer van 2021 was de datum van inwerkingtreding van de Woo (1 mei 2022) nog niet bekend.

Het doel van het onderzoek was tweeledig: het geven van inzicht én aanreiken van handvatten voor de (verdere) implementatie van de Woo.

Belangrijkste uitkomsten

De belangrijkste uitkomsten uit het onderzoek voor de gemeente Nijmegen waren:

- er is tot nu toe geen beleid vastgesteld voor de openbaarmaking van informatie;
- er waren en zijn geen werkinstructies voor passieve openbaarheid;
- er waren en zijn geen werkinstructies voor actieve openbaarheid;
- de gemeente had beperkt zicht op de uitvoering van de Wob;
- de webpagina over het indienen van een verzoek om informatie was en is moeilijk vindbaar;
- de toelichting op het indienen van een verzoek om informatie was en is beknopt;
- de wijzen voor het indienen van een verzoek om informatie waren en zijn ingeperkt;
- openbaar gemaakte informatie naar aanleiding van een verzoek, werd en wordt niet gepubliceerd op de website;
- waar actief openbaar gemaakte informatie op de website staat, was en is niet aangegeven;
- de raad is niet geïnformeerd over de uitvoering van de Wob;
- de implementatie van de Woo is gestart.

Deze uitkomsten zijn toegelicht in bijlage 1 bij de brief. De rekenkamer heeft geen conclusies verbonden aan de uitkomsten van het onderzoek en ook geen oordeel uitgesproken. De reden daarvoor is dat het onderzoek een hoog ex ante karakter had: er is vooruitgekeken naar de (voorbereiding op de) implementatie van de Woo. Om die reden heeft de rekenkamer op basis van de uitkomsten ook geen aanbevelingen gedaan. In plaats daarvan formuleerde de rekenkamer een aantal aandachtpunten voor de implementatie van de Woo voor de gemeenteraad en het college. Deze zijn hierna in samengevatte vorm opgenomen. De aandachtspunten zijn uitgewerkt in bijlage 2 bij de brief.

Op basis van de data van alle deelnemers is door de door de NVRR ingehuurde onderzoekers een overkoepelend rapport opgesteld. De Rekenkamer heeft deze samen met haar brief met de belangrijkste uitkomsten en aandachtspunten voor Nijmegen aan de raad aangeboden.

Aandachtspunten voor de (verdere) implementatie van de Woo

De rekenkamer geeft de gemeenteraad voor de (verdere) implementatie van de Woo in overweging (samengevat):

- het college te vragen een Plan van Aanpak op te stellen op basis waarvan het de Woo gaat implementeren;
- afspraken met het college te maken over de afhandeling van Woo-verzoeken aan de raad en de wijze waarop de raad daarover geïnformeerd wordt;
- af te wegen hoe de raad door het college geïnformeerd wil worden over de voortgang van de implementatie van de Woo.

Voor een succesvolle implementatie van de Woo heeft de rekenkamer het van belang genoemd dat het college (samengevat):

- een aantal acties onderneemt voor de verbetering van de actieve openbaarmaking van informatie;

- een aantal acties onderneemt voor de verbetering van de passieve openbaarmaking van informatie;
- de informatie op de website verbetert;
- een registratie bijhoudt van de ontvangen Woo-verzoeken en de afhandeling daarvan, en dat het periodiek de gegevens uit die registratie analyseert.

Tot slot heeft de rekenkamer het voor een succesvolle implementatie van de Woo:

- een voorwaarde genoemd dat de informatiehuishouding op orde is. Omdat het college eerder al toezeggingen heeft gedaan die te verbeteren, is de rekenkamer daar verder niet op ingegaan;
- van belang genoemd dat (nieuwe) ambtenaren – periodiek - geïnstrueerd worden over de Woo in het algemeen, de daarvoor geldende werkprocessen binnen de gemeente Nijmegen en de voor hen relevante werkinstructies en formats in het bijzonder.

In bijlage 2 bij de brief zijn deze aandachtspunten toegelicht. Daarbij zijn ook concrete suggesties opgenomen. Bijvoorbeeld voor de inhoud van het Plan van Aanpak voor de implementatie van de Woo en de acties die de rekenkamer van belang acht voor de verbetering van de actieve en passieve openbaarmaking, en de verbetering van de website. Voor die laatste zijn in bijlage 8 goede voorbeelden van andere gemeenten opgenomen.

Raadsbehandeling

Op 14 december 2022 is een toelichting gegeven op de brief en bijlagen. Een aantal raadsleden heeft het plan naar aanleiding van de brief een initiatiefraadsvoorstel op te stellen.

4. OVERIGE ACTIVITEITEN 2022

In 2022 heeft de Rekenkamer verder de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Artikel gepubliceerd in Sociaal Bestek naar aanleiding van ons (nazorg)onderzoek naar de toegang tot de Wmo;
- Aandacht gevraagd voor:
  - het verbeteren van de kwaliteit van openbare bekendmakingen;
  - de gehanteerde gebiedsindeling;
- Werving nieuw lid;
- Onderzoeksplan 2023 – 2024 opgesteld;
- Brieven aan raad gestuurd:
  - met suggesties voor 213a-onderzoeken;
  - over de Regiovisie Jeugdhulp;
- Gesprekken gevoerd met fracties en de gemeenteraad;
- Contact gehouden met andere rekenkamer(commissie)s;
- Input geleverd voor de evaluatie van de werkafspraken binnen ambtelijke organisatie bij rekenkameronderzoek.

Wij gaan in het vervolg van dit hoofdstuk nader op deze activiteiten in.

Artikel Sociaal Bestek

Naar aanleiding van de Goudvink[11]-nominatie voor het (nazorg)onderzoek naar de toegang tot de Wmo heeft de redactie van Sociaal Bestek (online tijdschrift voor participatie, inkomen en zorg) de Rekenkamer gevraagd een artikel over het onderzoek te schrijven. De Rekenkamer is op dit verzoek ingegaan. Het artikel is gepubliceerd in editie 2 van 2022.

Kwaliteit openbare bekendmakingen

In december 2017 ontving de rekenkamer een verzoek om onderzoek te doen naar de kwaliteit van de openbare bekendmakingen. Bij dat verzoek waren voorbeelden gevoegd waarmee geïllustreerd werd dat het meer dan eens voorkomt dat openbare bekendmakingen in het Gemeenteblad en de Staatscourant 'onjuist en/of onbegrijpelijk zijn en dat dit de rechtszekerheid van betrokkenen niet ten goede komt'. De rekenkamer heeft toen geconcludeerd dat op een terecht punt wordt gewezen, en dat georganiseerd moet worden dat publicaties juist, volledig en begrijpelijk zijn. Sindsdien hebben wij dit probleem meermaals aan de orde gesteld in overleggen binnen de organisatie. In januari 2020 is afgesproken dat onze secretaris de voorbeelden die zij ontvangt van openbare bekendmakingen met kwalitatieve tekortkomingen, doorstuurt aan de medewerker van bureau Juridische Zaken die belast is met het verbetertraject. Wij rapporteerden over de problematiek en het uitblijven van verbeteringen ook in de (aanbiedingsbrieven bij onze) jaarverslagen van 2018, 2019 en 2020. Rond de zomer van 2021 is een verbeterplan opgesteld. Sinds september 2021 worden voorbeelden die onze secretaris doorstuurt, behalve naar bureau Juridische Zaken ook naar de inhoudelijk verantwoordelijke afdeling gestuurd. Vooralsnog heeft dit niet of nauwelijks geleid tot een afname van het aantal mails met tekortkomingen dat wij ontvangen. Ook de aard van de tekortkomingen is nog niet veranderd; steeds weer doen zich dezelfde – in onze ogen relatief eenvoudig te voorkomen - tekortkomingen voor. Onze voorzitter en secretaris hebben hierover ook in 2022 weer enkele gesprekken gevoerd binnen de organisatie. Nu de informatievoorziening aan inwoners op dit punt nog steeds te wensen overlaat hebben wij besloten de kwaliteit van openbare bekendmakingen mee te nemen in het voor 2023 geplande onderzoek Informatievoorziening en dienstverlening aan inwoners.

Gebiedsindeling

In 2022 is de Rekenkamer door een inwoner benaderd over de gehanteerde gebiedsindeling door de gemeente Nijmegen en het CBS[12], met het verzoek hier aandacht aan te besteden. Aan de hand van achterliggende stukken en informatie van deze inwoner en uit de organisatie heeft de Rekenkamer:

- geconstateerd dat het hier gaat om een zaak die al lang speelt;
- gezien dat de betreffende inwoner sinds mei 2021 aandacht van de gemeente en het CBS vraagt voor een aantal specifieke punten;

[11] De Goudvink is de jaarlijkse prijs van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies voor het beste rekenkamerrapport.

[12] CBS: Centraal Bureau voor de Statistiek.

- begrepen dat er binnen de organisatie geen noodzaak wordt gezien te inventariseren of de gebiedsindeling aangepast zou moeten worden.

Wij hebben bovenstaande – voorzien van een toelichting - gedeeld met de verantwoordelijk concernmanager en er bij hem voor gepleit om:

- de inventarisatie (waar de raad in 2006 in een besluit om gevraagd heeft) alsnog – conform raadsbesluit – alsnog uit te voeren;
- op basis daarvan een voorstel voor de te hanteren gebiedsindeling aan de raad voor te leggen;
- na besluitvorming door de raad de gebiedsindeling met het CBS te delen;
- in de toekomst te zorgen voor een actuele gebiedsindeling, de raad daar tijdig over te laten besluiten en na besluitvorming het CBS van de nieuwe gebiedsindeling te voorzien.

Wij hebben hier geen reactie op ontvangen. Het college heeft op 5 juli 2022 het besluit 'Gebiedsindeling in Nijmegen' (agendapunt 3.3) genomen. Dat betekent dat 'wordt overgegaan tot herziening van de Nijmeegse gebiedsindeling, inclusief oplossing van mogelijke discussiepunten en praktische problemen, nadat de concrete gebiedsontwikkeling c.q. woningbouwontwikkeling van Winkelsteeg een feit is, naar verwachting in 2025'. Hoewel het vaststellen van de gebiedsindeling een bevoegdheid van de gemeenteraad is, heeft het college de raad niet geïnformeerd over dit besluit. Op 17 november 2022 heeft de inwoner die onze aandacht heeft gevraagd voor deze kwestie zich met een brief tot de gemeenteraad gewend. De gemeenteraad heeft besloten[13] deze brief te laten afhandelen door het college.

Onderzoeksplan 2023 – 2024

In de 2e helft van 2022 hebben wij gewerkt aan het Onderzoeksplan voor 2023 en 2024. Na een oproep aan inwoners en gesprekken met fracties, hebben wij een groot aantal suggesties voor onderzoek ontvangen. Na een zorgvuldige afweging en selectie, en een gesprek met de auditcommissie zijn de volgende onderzoeken gepland:

2023:

- Informatievoorziening / dienstverlening aan inwoners;
- Nazorgonderzoek toegang tot de Wmo;
- Oriëntatie op / voorbereiding van onderzoek gericht op groen / natuur;

2024:

- Groen / natuur;
- Toezicht en handhaving energiebesparings- en informatieplicht bedrijven;
- Voorbereiden (regionaal) onderzoek Werkbedrijf;

In het Onderzoeksplan is een korte toelichting gegeven op deze onderwerpen. Voorafgaand aan elk onderzoek wordt een oriëntatie uitgevoerd om de focus, onderzoeksvraag, aanpak en planning te bepalen. In 2023 en 2024 zullen wij in alle onderzoeken specifiek aandacht besteden aan de kaderstellende rol van de raad.

[13] Zie besluitronde 30 november 2022, agendapunt 10.1

Brief aan de raad met suggesties voor 213a-onderzoeken

In het kader van het opstellen van het Onderzoeksplan 2023 – 2024 heeft de rekenkamer veel suggesties ontvangen. Het aantal suggesties was – ook na een selectie aan de hand van diverse criteria - veel groter dan de Rekenkamer kan uitvoeren. Een deel van de suggesties leent zich (beter) voor een zogenaamd 213a-onderzoek[14] door het college. Vooruitlopend op haar Onderzoeksplan heeft de rekenkamer die onderwerpen met een brief onder de aandacht van de gemeenteraad gebracht. Daarbij deed zij de suggestie dat de raad het college vraagt deze te betrekken bij de keuze voor de door hem uit te voeren onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in 2023 en volgende jaren. Op het moment van afronding van dit jaarverslag (week 10 2023) was het onderzoeksplan 213a nog niet aan de gemeenteraad aangeboden.

Brief aan de raad over Regiovisie Jeugdhulp

In het kader van het opstellen van het Onderzoeksplan 2023 – 2024 ontving de rekenkamer onder meer de suggestie te onderzoeken of de gemeente Nijmegen (al dan niet in regionaal verband) voldoet aan de landelijke afspraken over jeugdzorg. Daarbij werd specifiek gedoeld op de VNG[15]-resolutie Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) Jeugd. Bij het idee werd ook aangegeven dat de Jeugdautoriteit hier al onderzoek naar heeft gedaan, maar in haar rapportage alleen een totaal-inzicht geeft en niet rapporteert in hoeverre de afzonderlijke jeugdzorgregio's uitvoering geven aan de gemaakte afspraken. Hierdoor, zo stelde de indiener van het idee, is het voor gemeenteraden niet (goed) mogelijk invulling te geven aan hun controlerende rol. De rekenkamer heeft zich op het onderwerp georiënteerd. Besloten is geen onderzoek te doen, maar de raad expliciet te attenderen op dit onderwerp via een brief. In de brief Regiovisie Jeugdhulp heeft de rekenkamer een korte toelichting gegeven op de VNG-resolutie en het onderzoek door de Jeugdautoriteit, en haar bevindingen uit haar oriënterende onderzoek opgenomen. Op basis daarvan heeft de rekenkamer de raad de suggestie gedaan een aantal vragen aan het college te stellen, en op basis van de antwoorden te bepalen hoe hij verder wil varen. Ondersteund door alle fracties uit de gemeenteraad zijn die vragen inmiddels als 'technische vragen' gesteld en beantwoord.

Werving nieuw lid

Omdat de termijn van mevrouw Cornielje per 1 februari 2023 afloopt, is in 2022 een nieuw lid geworven in samenwerking tussen de auditcommissie en rekenkamer. Op 21 december 2022 heeft de gemeenteraad de heer Broere benoemd als lid van de rekenkamer vanaf 1 februari 2023.

---

[14] 213a-onderzoek: op grond van artikel 213a uit de Gemeentewet is het college verplicht onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. In de Verordening periodiek onderzoek is vastgelegd hoe het college invulling geeft aan deze verplichting.

[15] VNG: Vereniging Nederlandse Gemeenten.

Gesprekken met fracties en de gemeenteraad

Na de gemeenteraadsverkiezingen heeft de Rekenkamer op 6 april 2022 in het kader van het inwerkprogramma van de nieuwe gemeenteraad haar werk en wat zij voor de raad kan betekenen toegelicht. In dat kader heeft de Rekenkamer de volgende stukken aan de raadsleden en fractievolgers aangeboden:

- 10 vragen en antwoorden over de Rekenkamer van Nijmegen;
- Boekje met uitgevoerde onderzoeken in de afgelopen raadsperiode;
- Infographics totstandkoming onderzoeksplan van de Rekenkamer;
- Infographic uitvoeren onderzoek door de Rekenkamer;
- Notitie Werkwijze.

Alle stukken zijn te vinden via het iBabs overzicht Wat doet de Rekenkamer?

Na het zomerreces heeft een wisselende delegatie uit de Rekenkamer met bijna alle fracties uit de gemeenteraad een gesprek gevoerd. Deze gesprekken waren bedoeld voor een nadere kennismaking en om suggesties voor onderzoek in 2023 en 2024 op te halen.

Overleg met de auditcommissie

In 2022 hebben de auditcommissie en een vertegenwoordiging van de Rekenkamer twee keer overlegd. Op 28 september ging het om een nadere kennismaking van de leden van de auditcommissie met het werk van de rekenkamer. Dit gebeurde mede aan de hand van het jaarverslag 2021 en de stukken toegestuurd naar aanleiding van de kennismaking met de gemeenteraad. Ook stond het voorbereiden van het initiatiefraadsvoorstel bij het regionale rekenkamerrapport Weten wat je moet weten naar aanleiding van het onderzoek naar informatiebeveiliging en privacybescherming op de agenda. Op 9 november is gesproken over de voorgenomen onderzoeken voor 2023 en 2024 door de Rekenkamer, en over het (proces voor het) formuleren van indicatoren voor de programma's in de begroting en jaarstukken.

Contact met andere rekenkamer(commissie)s

Met andere rekenkamer(commissie)s in het land hebben we net als in andere jaren contact gehad in de vorm van het uitwisselen van ervaringen en het beantwoorden van vragen over en weer. Het overleg met de rekenkamer(commissie)s in de regio vond plaats in het kader van het gezamenlijke onderzoek naar informatiebeveiliging en privacybescherming.

Input evaluatie werkafspraken rekenkamer – gemeentelijke organisatie

Op 8 juli 2020 heeft het Gemeentelijk Managementteam (GMT) de 'Werkwijze samenwerking Rekenkamer Nijmegen en ambtelijke organisatie' vastgesteld. De conclusie uit de evaluatie in 2021 was 'dat de ambtelijke organisatie de afspraken maar zeer ten dele nakomt'. Het GMT heeft de afspraken daarop herbevestigd, en aangevuld met maatregelen die het nakomen van de afspraken moeten borgen. Op dit moment (februari 2023) wordt de uitvoering van de werkafspraken opnieuw tegen het licht gehouden. De interne werkafspraken zijn voor de volledigheid toegevoegd aan onze eigen Notitie Werkwijze en zijn te vinden via het iBabs overzicht Wat doet de Rekenkamer? Een eventueel aangepaste versie zal daar ook weer worden opgenomen.

Nominatie Goudvink 2022

Tot slot: in 2022 was het rapport 'Afval of Grondstof?' over de kwaliteit van gescheiden ingezameld huishoudelijk afval genomineerd voor de Goudvink. De rekenkamer Utrecht heeft de Goudvink gewonnen met haar rapport 'Onbegonnen werk' over de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. De jury schreef over ons rapport: 'Het rapport betreft een 'vies' onderwerp dat met hapklare brokjes appetijtelijk door de Rekenkamer Nijmegen wordt geserveerd. Het rapport behandelt een zeer relevant thema naar aanleiding van een vraag uit de gemeenteraad. Het biedt inzicht in de stand van zaken en brengt de raad als controleur in. De conclusie is helder opgebouwd en blijft hangen: (…). De onderzoekers tonen dat het nut heeft zich te verdiepen in de wereld achter de cijfers. De onderzoekers zijn nog net niet achter op de vuilniswagen meegegaan'[16].

5. FINANCIËN 2022

Het budget van de Rekenkamer was in 2022 € 84.899 (exclusief de vaste niet beïnvloedbare kosten). In tabel 1 is aangegeven wat begroot was en wat gerealiseerd is.

2022				
Begroting[17]	**Lasten**	**Baten**	**Resultaat**	**Afwijking**
84.899	35.529	6.912	28.617	56.282

Tabel 1: Overzicht van begroting – realisatie van de Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen in 2022

Voor de uitvoering van onze taken zijn wij binnen het beschikbare budget gebleven. Het resterende budget à € 56.282 vloeit terug naar de algemene middelen.

De lasten waren in 2022 beperkt. De reden hiervoor is dat de vergoedingen voor de ingehuurde deskundigen voor het regionale rekenkameronderzoek naar informatiebeveiliging en privacybescherming vrijwel in zijn geheel in 2021 zijn betaald. Dit onderzoek heeft de onderzoekers meer tijd gekost dan geoffreerd; de extra gemaakte uren zijn door de rekenkamers niet vergoed. Omdat onze secretaris in de eerste helft van 2022 veel niet geplande tijd heeft besteed aan de rapportage over dit onderzoek, was het niet mogelijk een extra onderzoek uit te voeren. Onze werkwijze is namelijk dat als wij bij onderzoek externe deskundigen inhuren, zij samen met onze secretaris het projectteam vormen en onze secretaris projectleider is.

Voor het overige betroffen de lasten vooral de inhuur van externe deskundigen voor de verbreding en verdieping van het NVRR DoeMee-onderzoek naar de uitvoering van de Wob, met een vooruitblik op de Woo en voor de inhuur van een secretarieel / administratieve ondersteuning voor

[16] Het hele juryrapport is te vinden via: https://www.nvrr.nl/wp-content/uploads/2022/12/Juryrapport-Goudvink-2022.pdf

[17] Posten advieskosten en overige kosten in begroting ultimo 2022.

gemiddeld één dag per week vanaf 1 juli 2022. De rekenkamer heeft voor dat laatste gekozen om de secretaris te ontlasten. Verder hebben wij een aantal infographics laten maken, waarmee het werk van de rekenkamer op één A4 inzichtelijk wordt gemaakt.

De baten betreffen de bijdrage van de rekenkamer Beuningen aan het regionale rekenkameronderzoek naar informatiebeveiliging en privacybescherming. De rekenkamer Beuningen heeft haar volledige bijdrage betaald in 2022. De andere deelnemende rekenkamers (Berg en Dal en Wijchen) betaalden hun bijdrage al in 2021.